

הרצאה במוסקבה – מרץ 2013

פרופ' מיכאל ריצנר

לכנס התלת שנתי ה-14 של איגוד הפסיכיאטריה בישראל שהתקיים בחודש מאי, 2012, הגיעה משלחת של פסיכיאטרים בכירים מרוסיה, וביניהם, פרופ' אקדמית טיגיאנוב, מנהל מרכז המחקר לבריאות הנפש הגדול ביותר והמוביל ברוסיה (The Russian Academy of Medical Sciences – the Mental Health Research Center), בו עבדתי לפני 25 שנים. פרופ' טיגיאנוב הזמין אותי לבקר במרכז המחקר במוסקבה ולהעביר הרצאות על תוצאות המחקר של קבוצת המחקר שלנו כאן בארץ. אחרי שובו לרוסיה הוא שלח גם הזמנה רשמית, ונעניתי בחיוב.

כך, 25 שנים אחרי שעליתי מברית המועצות למדינת ישראל חזרתי למוסקבה בפעם הראשונה. קבלת הפנים היתה מדהימה. להרצאה הוזמנו מנהלי מחלקות, חוקרים מובילים מהמכון, מנהל המכון וסגנו והמזכירה המדעית. עוד לפני ההרצאה הביעו עניין רב בנעשה בפסיכיאטריה בישראל ושאלו הרבה שאלות.

ההרצאה היתה בנושא שימוש בחומרים טיפוליים שאינם תכשירים אנטי-פסיכוטיים כאוגמנטציה לטיפול בחולי סכיזופרניה, החל באסטרטגיות ישנות כגון מייצבי מצב רוח, נוגדי דיכאון ובנזודיאזפינים, וכן בתכשירים נירוסטרואידים (פרגנולון, DHEA); בקסרוטין, ל-תיאנין, הצגתי תוצאות של המחקרים שבוצעו בשיתוף פעולה עם פרופ' לרנר מהמרכז לבריאות הנפש בבאר שבע ועם ד"ר קריינין מהמרכז לבריאות הנפש טירת הכרמל. הצגתי נתונים שרק באופן חלקי כבר פורסמו. ההרצאה נמשכה כשעה ורבע, לאחר מכן היתה עוד שעה שלמה של שאלות. אחרי ההרצאה היתה הרמת כוסית ואווירה חגיגית.

בהמשך נתתי הרצאה נוספת במרכז מחקר של משרד הבריאות הרוסי, שהוא מרכז מחקר, קליני וטיפולי, מפורסם, ברחוב פוטשנייה 3. פרופ' מוסולוב הוא חוקר מוביל בפסיכופרמקולוגיה, ואחראי על מספר מחלקות במרכז זה. בנוסף, פרופ' מוסולוב יו"ר איגוד הפסיכיאטריה במוסקבה והוא ארגן את יום העיון בו הרצאתי. גם כאן אחרי שעת הרצאה היתה שעה שלמה של שאלות. ההרצאה שלי הוקלטה ואמורה לעלות לאתר של המרכז. בשונה מישראל, אשר כאן מנהלי מחלקות הם גם מבצעים את המחקרים, ועוסקים באקדמיה, ברוסיה ניהול מחלקה וניהול מחקר הם שני תפקידים שונים ומאוישים ע"י שני פרופסורים שונים.

ביקרתי במחלקות והתעניינתי בחוקים הקשורים לטיפול בחולי נפש, והתברר כי הם מאוד דומים לחוקים בישראל. הביעו עניין רב במה שקורה בישראל. האווירה היתה חמה וחברותית. חשוב לי לציין כי שני המכונים בהם ביקרתי לא היו מעורבים באשפוזים של אנשים שהתנגדו למשטר הבולשביקי, ומבחינה אטית היו "נקיים" באותה התקופה.

היה מעניין מאוד לחזור לראשונה לארץ הולדתי כמרצה אורח במוסדות מכובדים בהם עבדתי בעבר, וטוב יותר לחזור הביתה לישראל.